

z p r á v y

Ministerstva financí České republiky pro finanční orgány okresních úřadů a obcí

Ročník: 1998

Číslo: 2

V Praze dne 19. března 1998

OBSAH:

strana

1. Metodický pokyn k postupu při vyplácení jednorázové náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem podle nařízení vlády č. 165/1997 Sb., č.j.: 124/2 434/1998 - ref. Ing. R. Kotrba 3
2. Komentář k Metodickému pokynu č.j. 124/2 434/1998 ze dne 12. ledna 1998 k postupu okresních a pověřených obecních úřadů při vyplácení jednorázové náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem podle nařízení vlády č. 165/1997 Sb., č.j.: 124/6 897/1998 - ref. Ing. R. Kotrba 6
3. Poznámka k vyplácení jednorázové náhrady podle NV č. 165/1997 Sb. ref. Ing. R. Kotrba 10

1. Metodický pokyn k postupu při vyplácení jednorázové náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem podle nařízení vlády č. 165/1997 Sb.

Č.j.: 124/2 434/1998 - ref. Ing. R. Kotrba

M E T O D I C K Ý P O K Y N

k postupu okresních a pověřených obecních úřadů při vyplácení jednorázové náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem podle nařízení vlády č. 165/1997 Sb.

Ministerstvo financí po projednání s věcně příslušnými útvary Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva obrany vydává k zajištění jednotného postupu okresních a pověřených obecních úřadů¹⁾ při vyplácení jednorázové náhrady podle nařízení vlády č. 165/1997 Sb., o vyplácení jednorázové náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem (dále jen „nařízení vlády“), následující pokyn:

1. Místně příslušné pověřené obecní úřady rozhodují podle § 2 nařízení vlády o přiznání jednorázové náhrady podle § 1 odst. 2 nařízení vlády (dále jen „náhrada“) ve správním řízení podle zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), na základě písemné žádosti osob, které jsou uvedeny v § 1 odst. 1 nařízení vlády (dále jen „rehabilitované osoby“).
2. U rehabilitovaných osob, které měly nebo mají trvalý pobyt na území České republiky, je k provedení správního řízení podle bodu 1 místně příslušný ten pověřený obecní úřad, v jehož správním obvodu má tato osoba trvalý pobyt (trvale bydlíště). Pro rehabilitované osoby, které nemají trvalý pobyt na území České republiky je místně příslušný Magistrát hlavního města Prahy²⁾.
3. V hlavním městě Praze, městech Brno, Ostrava a Plzeň je nutné o místní příslušnosti úřadů městských obvodů, úřadů městských částí nebo magistrátu města informovat občany města způsobem v místě obvyklým³⁾.
4. Náhrada se přiznává všem osobám bez ohledu na současné státní občanství a místo trvalého pobytu, které vykonaly trest odnětí svobody, jeho část nebo vazbu pro trestný čin, za který byly rehabilitovány příslušným soudem České a Slovenské Federativní republiky podle zákona č. 82/1968 Sb., o soudní rehabilitaci, podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, nebo jejichž odsouzení pro trestný čin uvedený v § 2 zákona č. 119/1990 Sb., ve znění zákona č. 47/1991 Sb., bylo zrušeno cestou obnovy řízení nebo stížnosti pro porušení zákona příslušným soudem na území České a Slovenské Federativní republiky, dále osobám zařazeným do tábora nucených prací i řeholníkům a kněžům, kteří byli internováni v centralizovaných kláštřích s režimem obdobným táborům nucených prací⁴⁾, u nichž rozhodnutí o zařazení do tábora nucených prací bylo zrušeno podle § 17 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů. Náhrada se přiznává i osobám, jejichž odsouzení pro trestný čin uvedený v § 2 zákona č. 119/1990 Sb., ve znění zákona č. 47/1991 Sb., bylo zrušeno příslušným soudem České republiky podle § 6 zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a odporu proti němu.
5. Pro účely posouzení žádosti rehabilitované osoby podle § 4 nařízení vlády se u téže osoby doby výkonu trestu odnětí svobody, jeho části nebo vazby kratší než 12 měsíců počítají v případech, kdy

této osobě bylo rehabilitováno nebo zrušeno několik takovýchto trestů odnětí svobody, jejich částí nebo vazeb. Obdobně se postupuje u osob, které byly opakovaně na dobu kratší než 12 měsíců zařazeny do tábora nucených prací nebo centralizovaného kláštera s režimem obdobným táborům nucených prací.

6. Pokud se rehabilitovaná osoba dostaví na pověřený obecní úřad osobně doporučujeme, aby žádost o přiznání náhrady, jejíž minimální obsah je uveden v příloze tohoto pokynu, vyplnil s rehabilitovanou osobou určený pracovník pověřeného obecního úřadu nebo magistrátu (úřadu městského obvodu nebo městské části) měst uvedených v bodě 3, zpravidla pracovník odboru zdravotnictví, sociálních nebo vnitřních věcí, který současně zajistí kopie listin, kterými je nárok rehabilitované osoby doložen. Těmito doklady jsou zejména:
- ⇒ usnesení soudu o rehabilitaci a potvrzení o době strávené ve vazbě nebo v zařízení pro výkon trestu odnětí svobody, které se rehabilitace týká;
 - ⇒ rozhodnutí příslušného ústředního orgánu státní správy o poskytnutí peněžní náhrady podle § 17 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb.
 - ⇒ propouštěcí potvrzení z tábora nucených prací;
 - ⇒ potvrzení o internaci v centralizovaném klášteře, vydané Náboženskou maticí.
 - ⇒ další doklady vystavené státními orgány, z nichž vyplývá doba, za kterou již bylo poskytnuto odškodnění podle zákona č. 119/1990 Sb.

Doporučujeme, aby pověřený obecní úřad písemně potvrdil rehabilitované osobě obdržení písemné žádosti a stanovených dokladů. V případě sepsání žádosti přímo na pověřeném obecním úřadu se potvrdí její přijetí poskytnutím kopie sepsané žádosti.

7. V případech, kdy rehabilitované osoby nevlastní doklady uvedené v bodě 6 nebo v případech, kdy je rehabilitovaná osoba imobilní (upoutaná na lůžko a pod.), zajistí je pověřený obecní úřad nebo úřady předpokládané v bodě 3, popřípadě si vyžádá potvrzení nároku rehabilitované osoby u následujících ústředních orgánů státní správy:

Ministerstvo spravedlnosti
odbor odškodňování
Vyšehradská 16
128 10 Praha 2

⇒ zejména v případech, kdy žadatel byl odškodňován podle zákona č. 119/1990 Sb.

Ministerstvo vnitra
civilně správní úsek
koordináční odbor
U Obecního domu 3
112 20 Praha 1

⇒ zejména v případech, kdy byl žadatel odškodňován podle zákona č. 87/1991 Sb.

Ministerstvo obrany
Vojenský úřad pro právní zastupování
náměstí Svobody 471
160 73 Praha 6

⇒ zejména v případech, kdy byl žadatel odškodňován podle zákona č. 119/1990 Sb.

Potvrzení o internaci v centralizovaných kláštěrech lze vyžádat na adrese:

Náboženská matice

U Rajské zahrady 20
130 00 Praha 3

⇒ zejména v případech, kdy byl žadatel odškodňován podle zákona č. 87/1991 Sb.

8. O odvolání rehabilitovaných osob proti rozhodnutí pověřených obecních úřadů rozhodne příslušný okresní úřad⁵⁾. O odvolání rehabilitovaných osob proti rozhodnutí úřadů městských obvodů nebo městských částí rozhodne magistrát⁵⁾ města uvedeného v bodě 3. O odvolání rehabilitovaných osob proti rozhodnutí magistrátu města uvedeného v bodě 3 rozhodne Ministerstvo zdravotnictví⁵⁾.
9. Výdaje pověřených obecních úřadů a měst uvedených v bodě 3 na úhradu přiznaných náhrad budou těmto subjektům refundovány⁶⁾ Ministerstvem financí z účelové rezervy státního rozpočtu na rok 1998 prostřednictvím příslušného okresního úřadu a v případě měst uvedených v bodě 3 přímo těmto městům, a to na základě čtvrtletního vyúčtování poskytnutých náhrad, ke kterému přiloží kopie rozhodnutí o přiznaných náhradách. Ministerstvo financí převede odpovídající výši finančních prostředků na běžný účet příslušného okresního úřadu nebo města uvedeného v bodě 3 do 15 dnů po skončení kalendářního čtvrtletí. Okresní úřady převedou poukázané finanční prostředky pro obce s pověřenými obecními úřady těmto obcím neprodleně po jejich připsání na běžný účet okresního úřadu. Neodůvodněné zadržení těchto finančních prostředků určených příslušným obcím bude považováno za porušení rozpočtové kázně⁷⁾.
10. Ministerstvo financí doporučuje, aby v případech, kdy rehabilitovaná osoba bude požadovat úhradu přiznané náhrady v hotovosti, realizovaly pověřené obecní úřady a úřady měst uvedených v bodě 3 tuto platbu prostřednictvím šeků.
11. Tímto pokynem se nahrazuje metodický pokyn č.j. 124/94 497/1997 ze dne 16.12. 1997, který se ruší.

1) § 60 odst. 1 zákona České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
Nařízení vlády České republiky č. 475/1990 Sb., kterým se určují pověřené obecní úřady, ve znění pozdějších předpisů.
Nařízení vlády České republiky č. 82/1992 Sb., kterým se určují další pověřené obecní úřady.

2) § 7 odst. 5 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

3) § 5b zákona České národní rady č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, ve znění pozdějších předpisů, a § 25 zákona ČNR č. 365/1990 Sb.

4) § 18 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů.

5) § 58 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

6) § 42 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, ve znění pozdějších předpisů.

7) § 30 zákona České národní rady č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), ve znění pozdějších předpisů.

Příloha k metodickému pokynu č.j. 124/2 434/1998

V Z O R !

**Žádost o přiznání jednorázové náhrady ke zmírnění některých
křivd způsobených komunistickým režimem
podle nařízení vlády č. 165/1997 Sb.,**

řijmení*, titul , rodné číslo ,
 trvalý pobyt** : , PSČ

Žádám o přiznání jednorázové náhrady podle § 1 odst. 2 a § 2 nařízení vlády č. 165/1997 Sb., o vyplacení jednorázové náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem.

K žádosti připojuji kopii:

V dne

 podpis žadatele

* je nutné uvést všechna užívaná příjmení

** osoby, které nemají na území České republiky trvalý pobyt uvedou místo svého posledního trvalého pobytu v České republice a adresu svého současného pobytu v zahraničí

2. Komentář k Metodickému pokynu č.j. 124/2 434/1998 ze dne 12. ledna 1998 k postupu okresních a pověřených obecních úřadů při vyplácení jednorázové náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem podle nařízení vlády č. 165/1997 Sb., č.j.: 124/6 897/1998 - ref. ing. R. Kotrba

V příloze dopisu Ministerstva financí č.j. 124/6 884/1998 ze dne 16. ledna 1998 byl zaslán Metodický pokyn č.j. 124/2 434/1998 ze dne 12. ledna 1998, k postupu okresních a pověřených obecních úřadů při vyplácení jednorázové náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem podle nařízení vlády č. 165/1997 Sb. V této souvislosti po dohodě s příslušným útvarům Ministerstva zdravotnictví a po projednání s příslušnými útvary Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva vnitra a Ministerstva obrany sdělujeme stanovisko Ministerstva financí k obdržným dotazům dotýkajících nařízení vlády č. 165/1997 Sb., o vyplacení jednorázové náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem a nového, resp. původního metodického pokynu.

1. Osoby, které byly zařazeny do **vojenských táborů nucených prací**, kterými se rozumí silniční prapory ženijního vojska a **pomocné technické prapory**, byly mimosoudně

rehabilitovány podle ustanovení § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů. V **taxativním** výčtu rehabilitovaných osob stanovením v ustanovení § 1 nařízení vlády č. 165/1997 Sb. tyto osoby uvedeny nejsou a proto **nemají nárok** na přiznání a vyplacení jednorázové odměny podle citovaného nařízení vlády.

2. Podle § 1 odst. 2 citovaného nařízení vlády se stanoví jednorázová náhrada ve výši 625,- Kč za každý **započatý** měsíc vazby, výkonu trestu odnětí svobody, doby strávené v táboře nucených prací nebo centralizovaném klášteře. Správní řád neobsahuje speciální právní úpravu pro počítání času a protože „uvalení vazby“ a „výkon trestu odnětí svobody“ (bez ohledu na to, zda jeho výkon probíhá ve věznici, táboře nucených prací nebo centralizovaném klášteře) jsou instituty trestněprávní, kdy počítání čas s nimi spojené upravuje Trestní zákon (§ 89). Podle právní praxe to znamená, že stanovená časová jednotka, tj. **měsíc**, se počítá od „momentu“ vzniku trestněprávní události do „momentu“ jejího skončení. Příklad výpočtu je pro názornost připojen v příloze tohoto dopisu.
3. Podle ustanovení § 4 nařízení vlády č. 165/1997 Sb. se jednorázová náhrada **nepřizná** rehabilitovaným osobám, které vykonaly trest odnětí svobody, jeho část nebo vazbu (byly zařazeny do tábora nucených prací nebo centralizovaného kláštera na dobu) kratší než 12 měsíců. To znamená, že jednorázová náhrada se přizná rehabilitované osobě, která vykonala trest odnětí svobody, jeho část nebo vazbu (byla zařazena do tábora nucených prací nebo centralizovaného kláštera na dobu) v délce **přesně 12 (tj. dokončených) a více měsíců**.

Protože, ustanovení § 4 citovaného nařízení vlády výslovně nevyklučuje sčítání více kratších trestů odnětí svobody a uvalených vazeb je možné, jak je uvedeno v bodu 5 metodického pokynu MF, tyto kratší tresty odnětí svobody a vazeb vykonané jednou rehabilitovanou osobou **sčítat**.

Z důvodu, že na rozdíl od ustanovení § 1 odst. 2 se v ustanovení § 4 citovaného nařízení vlády neuvažuje s časovou jednotkou „započatý měsíc“, ale jen s „měsícem“, nelze při sčítání trestů odnětí svobody a vazeb zahrnout do doby „12 měsíců“ započatý měsíc vypočtený metodou podle bodu 2 tohoto dopisu. **Vždy tedy v tomto případě musí být splněna podmínka - 12 dokončených měsíců - výkonu vazby, trestu odnětí svobody, pobytu v TNP nebo CK.**

4. K bodu 6 metodického pokynu MF dále uvádíme: V přípisech, kterými Ministerstvo spravedlnosti sdělovalo výsledek projednání žádostí o odškodnění podle zákona o soudní rehabilitaci, je zpravidla uvedena doba omezení osobní svobody (tj. doba vykonané vazby a vykonaného trestu odnětí svobody). Takto uvedené doby byly zjišťovány ze soudních spisů, evidence vězeňství, potvrzení o nástupu trestu či propuštění z něj atd. Doby uvedené v přípisech Ministerstva spravedlnosti lze považovat za úředně ověřené, takže

zmíněné přípisy lze využít jako listinné důkazy pro účely stanovení celkové výše jednorázové náhrady podle § 1 odst. 2 nařízení vlády č. 165/1997 Sb.

Zmíněné přípisy Ministerstva spravedlnosti jsou opatřeny spisovou značkou utvořenou písmeny „RO“ a pořadovým číslem lomeným posledním dvojčíslím letopočtu. V přípisech je rovněž uváděna spisová značka soudního rozhodnutí, které zakládalo nárok na odškodnění podle zákona o soudní rehabilitaci a označení soudu, který rozhodnutí vydal. Spisová značka soudního rozhodnutí je zpravidla uvozena písmeny „Rt“.

Přípis, ve kterém je sdělován výsledek projednání žádosti o odškodnění se týká vždy jedné žádosti. V praxi se vyskytují případy, kdy rehabilitované osoby byly odškodňovány vícekrát, takže mohou předložit i několik přípisů Ministerstva spravedlnosti, ve kterých je sdělován výsledek odškodnění.

Rehabilitované osoby, které byly původně odsouzeny vojenskými soudy, odškodňovalo Ministerstvo obrany. V praxi se tedy mohou vyskytnout případy, že rehabilitovaná osoba disponuje sděleními od obou ministerstev a jedná se tedy o různé rehabilitační případy.

Stanovené údaje jsou obsaženy i v přípisech Ministerstva vnitra a Ministerstva obrany, ale i v přípisech České správy sociálního zabezpečení, kterými byla upravena výše důchodů rehabilitovaným osobám.

Pokud tedy jsou údaje potřebné pro posouzení nároku rehabilitované osoby obsaženy v jí předložených přípisech výše uvedených orgánů státní správy, **není nutné žádat tyto státní orgány o dodatečné ověření nároku rehabilitované osoby.** Ověření nároku je nutné vyžadovat pouze v případech, kdy rehabilitovaná osoba tyto doklady nemá, nebo v nich chybí některý ze stanovených údajů. Vyžadování ověření každé žádosti by vedlo k neúměrnému zatížení příslušných útvarů uvedených resortů a současně i k neodůvodněným průtahům při vyřizování žádostí rehabilitovaných osob.

5. Vyplacená jednorázová náhrada se zařadí podle rozpočtové skladby jako výdaj položky 5422 - Náhrady povahy rehabilitací s využitím § 4193 - Dávky a odškodnění válečným veteránům a perzekvovaným osobám.

6. Ministerstvo financí bude refundovat pověřeným obecním úřadům a dotčeným magistrátům náklady na vyplacené náhrady na základě předloženého vyúčtování. V případech, kdy by objem vyplacených náhrad mohl vážně ohrozit rozpočtové hospodaření obce s pověřeným obecním úřadem, je možné předložit vyúčtování nákladů i v jiném termínu, než který je stanoven bodem 9 metodického pokynu MF, např. měsíčně, jednou za dva měsíce a pod. Vyúčtování nákladů na vyplacené jednorázové náhrady se předkládá na adresu:

Ministerstvo financí, odbor 12, Ing. Rudolf Kotrba, Letenská 15, 118 10 Praha 1.

7. K vyloučení duplicitní výplaty jednorázové náhrady (např. z důvodu následného přestěhování rehabilitované osoby) je nutné, aby jednotlivé pověřené obecní úřady (magistráty) přiložily k vyúčtování vynaložených nákladů i jmenný seznam osob s uvedením jejich rodného čísla, kterým byly jednorázové náhrady vyplaceny.

**Počítání měsíců pro přiznání jednorázové náhrady
podle nařízení vlády č. 165/1997 Sb.**

Příloha k č.j. 124/6 897/1998

Příklad: Občan byl vzat do vazby (nastoupil k výkonu trestu odnětí svobody, do TNP nebo CK) dne 5. dubna 1948 a propuštěn byl 15. června 1949.

Výpočet měsíců se provede takto:

5. 4.1948	1. dokončený měsíc
5. 5.1948	2. dokončený měsíc
5. 6.1948	3. dokončený měsíc
5. 7.1948	4. dokončený měsíc
5. 8.1948	5. dokončený měsíc
5. 9.1948	6. dokončený měsíc
5.10.1948	7. dokončený měsíc
5.11.1948	8. dokončený měsíc
5.12.1948	9. dokončený měsíc
5. 1.1949	10. dokončený měsíc
5. 2.1949	11. dokončený měsíc

5. 3.1949	12. dokončený měsíc
5. 4.1949	13. dokončený měsíc
5. 5.1949	14. dokončený měsíc
5. 6.1949	1. započatý měsíc
15.6.1948	

⇒ 14 dokončených + 1 započatý měsíc = 15 měsíců

V tomto případě občan obdrží jednorázovou náhradu ve výši 15 x 625 = 9.375,--Kč.

3. Poznámka k vyplácení jednorázové náhrady podle NV č. 165/1997 Sb.
ref. ing. R. Kotrba

V Komentáři k postupu při vyplácení jednorázové náhrady jsme uvedli postup účtování této náhrady. Pověřené obecní úřady zařadí vyplacené prostředky na položku 5422 - Náhrady povahy rehabilitací s využitím § 4193 - Dávky a odškodnění válečným veteránům a perzekvovaným osobám. Obdržené refundované prostředky uvolněné ze státního rozpočtu (prostřednictvím okresního úřadu) zařadí obce minusovým zápisem na tutéž položku a paragraf. Okresní úřady, které fungují jako prostředník při poukazu prostředků, zaúčtují jejich přijetí a odeslání obcím plusovým a minusovým zápisem opět na položce 5422. Tímto postupem zůstane vyplacená náhrada pouze výdajem kapitoly VPS státního rozpočtu.

